

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Obdo/54/2024
Identifikačné číslo spisu:	1115221871
Dátum vydania rozhodnutia:	19.02.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Andrea Sedláčková
Funkcia:	súdca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:1115221871.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Andrey Sedláčkovej a členiek senátu JUDr. Kataríny Pramukovej a JUDr. Moniky Školníckovej, v spore žalobcu: Centrum enviromentálnej ochrany, občianske združenie, so sídlom Nálepky 1816/68, Bernolákovo 900 27, IČO: 42 415 284, zastúpeného advokátom JUDr. Danielom Příbylom, Dr. Vodu 18, Lučenec 984 01, proti žalovanému: Československá obchodná banka, a.s., so sídlom Žižkova 11, Bratislava 811 02, IČO: 36 854 140, zastúpenému Mgr. Marcel Drgon, advokát s.r.o., Jesenského 2, Bratislava - mestská časť Staré Mesto 811 02, IČO: 51 173 565, o zaplatenie 176.189,92 eura s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 28Cb/149/2015 a v súčasnosti na Mestskom súde Bratislava III pod sp. zn. B1-28Cb/149/2015, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 3Cob/7/2022-1914 z 27. septembra 2023 takto

rozhodol:

I. Dovolanie žalobcu o d m i e t a .

II. Žalovanému p r i z n á v a voči žalobcovi nárok na náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100 %.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava I (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 28Cb/149/2015-1810 z 29. apríla 2021 žalobu zamietol a žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Súd prvej inštancie aplikoval ustanovenia § 524 ods. 1, ods. 2, § 525 ods. 1, ods. 2, § 529 ods. 1, § 31 ods. 1, § 32 ods. 2, § 33 ods. 1, ods. 2, ods. 3, § 33a ods. 1, ods. 2, § 35 ods. 1, ods. 2, ods. 3 Občianskeho zákonníka, § 23 ods.1 až 10 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o advokácii“), § 566 ods. 1, § 567 ods. 1, ods. 2, ods. 3, § 568 ods. 1 až 4, § 266 ods. 1, ods. 2, ods. 3 Obchodného zákonníka.

2. Podanou žalobou sa žalobca domáhal zaplatenia odmeny za jednotlivé úkony právnej služby vykonané právnym predchodcom žalobcu a svoju aktívnu vecnú legitimáciu v spore odvíjal od Zmluvy o postúpení pohľadávok zo dňa 29.1.2015 uzavretej medzi obchodnou spoločnosťou Cipciar & partners, s.r.o., IČO:

36 716 669 ako postupcom (ďalej aj „advokátska kancelária“) a žalobcom ako postupníkom. Svoj nárok žalobca ďalej odôvodňoval mandátnou zmluvou zo dňa 27.8.2009 uzavretou medzi žalovaným ako mandantom a obchodnou spoločnosťou Factoring service, s.r.o., IČO: 44 546 190 (ďalej aj „faktoringová spoločnosť“) ako mandatárom a jej prílohou č. 8, v súlade s ktorou žalovaný prostredníctvom faktoringovej spoločnosti splnomocňoval postupcu na súdne vymáhanie pohľadávok žalovaného voči jeho dlžníkom.

3. Súd prvej inštancie považoval za spornú otázku platnosti/neplatnosti postúpenia pohľadávky predstavujúcej predmet sporu, keď žalovaný v tomto smere namietal porušenie zákona o advokácii pre porušenie advokátskeho tajomstva, t. j. spornosť aktívnej vecnej legitimácie žalobcu. Za spornú považoval aj otázku pasívnej vecnej legitimácie žalovaného, keďže žalovaný v konaní namietal, že na zaplatenie žalobného nároku by mala byť zaviazaná faktoringová spoločnosť - mandatár. Ako sporný vyhodnotil súd prvej inštancie aj samotný právny titul nároku, t. j. či vzhľadom na neexistenciu písomnej zmluvy o poskytovaní právnych služieb medzi žalovaným a advokátskou kanceláriou je jeho základ v mandátnej zmluve alebo v procesných plnomocenstvách udelených na zastupovanie v konaniach pred súdmi. Sporná bola tiež skutočnosť, či udelenie procesnej plnej moci priamo žalovaným pre advokátsku kanceláriu v prípadoch, kedy súdy odmietli akceptovať splnomocnenie žalovaného pre faktoringovú spoločnosť, ktorá následne splnomocnila advokátsku kanceláriu na zastupovanie v konkrétnom súdnom konaní, zakladá predpoklad o existencii dohody o právnom zastúpení priamo medzi žalovaným a advokátskou kanceláriou. Naproti tomu ako nespornú vyhodnotil súd prvej inštancie skutočnosť, že v rámci rokovaní o uzavretí mandátnej zmluvy žalovaný považoval T.. S. za osobu konajúcu tak za faktoringovú spoločnosť, ako aj za advokátsku kanceláriu s tým, že v rámci predzmluvných rokovaní nebolo medzi stranami sporné, že faktoringová spoločnosť bude zabezpečovať aj súdne vymáhanie pohľadávok, ktoré bude zabezpečené advokátskou kanceláriou T.. S. a v prípade potreby aj inými advokátskymi kancelármi, ktoré vybral T.. S..

4. Súd prvej inštancie ustálil záver o danosti aktívnej vecnej legitimácie žalobcu, čo odôvodnil tým, že postúpiť možno len právo, a nie povinnosť, a teda na postupníka neprešla povinnosť mlčanlivosti, ktorá je viazaná na osobu advokáta (postupcu) a ako taká je súčasťou pôvodného záväzkového vzťahu. Konštatoval však absenciu pasívnej vecnej legitimácie žalovaného. Svoj záver oprel o mandátnu zmluvu, z ktorej vyplýva, že napriek tomu, že bola uzavretá s faktoringovou spoločnosťou, ktorá nemala oprávnenie na súdne vymáhanie pohľadávok, jej predmetom bolo odplatné vymáhanie pohľadávok mandanta mandatárom od tretej strany (dlžníka mandanta) vrátane ich uplatňovania súdnou cestou (čl. III, čl. V ods. 9 mandátnej zmluvy), čo malo byť realizované prostredníctvom substitúcie jednou z advokátskych kancelárií uvedených v prílohe č. 8 mandátnej zmluvy. Súčasne poukázal na čl. VIII mandátnej zmluvy, podľa ktorého odmena za výkon činnosti mandatára je suma trov právneho zastúpenia, ktorú súd prizná mandantovi v konaní podľa vyhlášky a ktorá bude dlžníkom skutočne vyplatená, ak bola pohľadávka súdne vymožená a zaplatená, resp. suma zodpovedajúca hodnote skutočne vykonaných úkonov právnej služby stanovenej v zmysle vyhlášky v prípade, ak pohľadávka bola mimosúdne vymožená. Podľa súdu prvej inštancie bola mandátna zmluva uzatvorená ako jediná zmluva, ktorá mala pokrývať ako vzťah medzi mandantom a mandatárom, tak i vzťah medzi žalovaným a postupcom a v tejto súvislosti súd prvej inštancie poukazoval na totožnosť v osobe štatutárneho zástupcu faktoringovej spoločnosti a advokátskej kancelárie (T.. S.). Mandant hmotnoprávne splnomocnil faktoringovú spoločnosť na vybratie advokátskej kancelárie a na udelenie procesného plnomocenstva na zastupovanie pred súdmi, pričom podmienky odmeny pri súdnom vymáhaní pohľadávok boli určené v mandátnej zmluve. Udelením procesného plnomocenstva osobou na to oprávnenou vznikali práva a povinnosti priamo zastúpenému, teda žalovanému (§ 33a Občianskeho zákonníka), avšak podľa názoru súdu prvej inštancie sú v danom prípade tieto práva a povinnosti modifikované mandátnou zmluvou, ktorá dávala základný rámec vymáhania pohľadávok súdnou cestou, a to najmä v čl. VIII upravujúcom odmenu za vymáhanie pohľadávok žalovaného. Súd prvej inštancie ustálil, že na uvedenom nič nemení ani skutočnosť, že v niektorých prípadoch bolo procesné plnomocnenstvo udeľované žalovaným priamo advokátskej kancelárii, keďže v konaní nebolo sporné, že sa tak dialo z dôvodu, že niektoré súdy takýto druh splnomocnenia vyžadovali, čo potvrdil vo svojej výpovedi aj svedok T.. S.. Dojednanie zmluvy týkajúcej sa právneho zastupovania bolo povinnosťou

mandatára v rámci výkonu jeho mandátnej činnosti, keďže predmetom záväzku bolo aj zabezpečenie súdneho vymáhania pohľadávok. Nárok na zaplatenie odmeny za vykonanie jednotlivých úkonov právnej služby postupom môže mať žalobca prípadne len voči faktoringovej spoločnosti, a nie voči žalovanému. Samotnú výšku žalobného nároku súd prvej inštancie vzhľadom na absenciu pasívnej vecnej legitímácie žalovaného neposudzoval.

5. Na základe odvolania žalobcu podaného z dôvodov podľa § 365 ods. 1, písm. f), písm. h) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) rozhodoval Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „odvolací súd“), ktorý rozsudkom č. k. 3Cob/7/2022-1914 z 27. septembra 2023 za aplikácie § 387 ods. 1, ods. 2 CSP potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny a priznal žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu. Odvolací súd konštatoval, že súd prvej inštancie skutkový stav zistil v potrebnom rozsahu a svoje rozhodnutie náležite a podrobne odôvodnil. Odvolací súd sa plne stotožnil s názorom súdu prvej inštancie, že nie je daná pasívna vecná legitímácia žalovaného a preto bola žaloba dôvodne zamietnutá. V tejto časti odkázal na odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie a na doplnenie uviedol, že vymáhanie pohľadávok je podľa čl. III mandátnej zmluvy zo dňa 27.8.2009 odplatné, pričom podľa čl. VIII ods. 5 majú byť aj trovy právneho zastúpenia zúčtované medzi mandatórom a mandantom na základe vyúčtovacej faktúry. Ohľadom odmeny za poskytnuté právne služby ďalej odkázal aj na čl. VIII a čl. V mandátnej zmluvy, podľa ktorých mandatár uplatňuje pohľadávku súdnou cestou, a teda zaháji konanie pred súdom, pričom zmluvné strany upravili jednotlivé podrobnosti o náhrade trov právneho zastúpenia v čl. VIII a preto nie je dôvodné a ani zmluvne dojednané, že by advokátskej kancelárii mala patriť odmena za poskytované právne služby priamo od žalovaného, keďže pokiaľ ide o trovy poskytovaných právnych služieb, bol žalovaný v právnom vzťahu s faktoringovou spoločnosťou, na čom nič nemení ani udelenie plnej moci advokátovi. Vymáhanie pohľadávok mal žalovaný komplexne dojednané na základe mandátnej zmluvy vo vzťahu k faktoringovej spoločnosti.

6. Odvolací súd sa však nestotožnil s názorom súdu prvej inštancie o danosti aktívnej vecnej legitímácie žalobcu. Poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Obdo/78/2021 z 22. februára 2023, podľa ktorého postúpenie pohľadávok advokáta, ktoré vznikli v súvislosti s poskytovaním právnych služieb podľa zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii na osobu, na ktorú sa nevzťahuje zákonná povinnosť mlčanlivosti, odporuje zákonu o advokácii v zmysle § 525 ods. 2 Občianskeho zákonníka v spojení s § 23 ods. 1 zákona o advokácii. Zmluva o postúpení pohľadávok vzniknutých advokátovi za poskytovanie právnych služieb podľa zákona o advokácii na tretiu osobu, neviazanú povinnosťou mlčanlivosti, je podľa § 39 Občianskeho zákonníka neplatným právnym úkonom, ak nebol advokát povinnosti mlčanlivosti zbavený. Odvolací súd dospel k záveru, že postúpenie pohľadávky na žalobcu je absolútne neplatným právnym úkonom podľa § 39 Občianskeho zákonníka, nakoľko došlo k postúpeniu pohľadávky na subjekt bez povinnosti mlčanlivosti a bez zbavenia mlčanlivosti klientom. Dôsledkom neplatného postúpenia pohľadávky na žalobcu je jeho neúspech v konaní pre nedostatok aktívnej vecnej legitímácie na podanie žaloby a preto bolo potrebné žalobu zamietnuť aj z uvedeného dôvodu. Na doplnenie odvolací súd tiež uviedol, že v čl. X mandátnej zmluvy sa zmluvné strany dohodli, že sa nesmú postúpiť pohľadávky z tejto zmluvy na tretiu osobu.

7. Odvolací súd sa nestotožnil ani s námietkou žalobcu, že omisívne konanie žalovaného vykazuje znaky konania v rozpore so zásadami poctivého obchodného styku, nakoľko v konaní súd konštatuje nedostatok pasívnej vecnej legitímácie žalovaného a preto sa žalovaný nezaplatením nemohol dopustiť konania, resp. opomenutia, ktoré by zakladalo aplikáciu § 265 Obchodného zákonníka. Žalobca sa odvoláva na dobré mravy, čo je však v prípade nedostatku vecnej legitímácie v spore nedôvodné.

8. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) v zákonnej lehote dovolanie, ktorým sa domáha, aby dovolací súd zrušil rozhodnutia odvolacieho súdu a súdu prvej inštancie v celom rozsahu a vec vrátil na ďalšie konanie súdu prvej inštancie. Prípustnosť dovolania odvodzuje od § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. b) CSP a jeho dôvodnosť od § 432 ods. 1 CSP.

9. Dovolateľ vytýka súdu prvej inštancie, že sa komplexne nezaoberal právom advokátskej kancelárie na

zaplatenie ani riadne nevyhodnotil predložené dôkazy (priame plnomocenstvá od banky pre advokátsku kanceláriu, rozsudky súdov, kde boli priznané trovy právneho zastúpenia advokátskej kancelárii a podobne). Vytýka tiež súdu prvej inštancie pochybenie v právnom závere, ktorým konštatuje uzavretie jedinej zmluvy, ktorá mala pokrývať vzťah medzi mandantom a mandatárom a súčasne mala zabezpečovať aj zastupovanie advokátskou kanceláriou. Mandátna zmluva nemohla pokrývať aj nároky na zaplatenie právnych služieb, keďže mandatár nebol oprávnený splnomocniť priamo procesne advokátsku kanceláriu. Dovolateľ vytýka nižším súdom, že sa touto otázkou nezaoberali, len odvodzovali svoje úvahy a imaginácie od mandátnej zmluvy. Podľa dovolateľa je irelevantné konštatovanie o personálnom prepojení a vytýka súdom nižšej inštancie, že pri svojej rozhodovacej činnosti nerobili rozdiel medzi hmotnoprávnym a procesnoprávnym plnomocenstvom. Udelením procesných plnomocenstiev vznikol priamy právny vzťah medzi bankou a advokátom, ktorý nemal nič spoločné s mandátnou zmluvou a ak niečo spoločné mal, tak to boli len neudržateľné právne konštrukcie žalovaného, doplnené o rozporuplné závery súdu prvého a druhého stupňa. Vo vzťahu k rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolateľ namieta jeho neočakávanosť a nepredvídateľnosť, nakoľko súdne konanie prebieha od roku 2015 a až v roku 2021 prišlo rozhodnutie NS SR o neplatnosti postúpenia pohľadávok advokátov na tretiu osobu v rozpore s § 39 Občianskeho zákonníka. Historicky boli obdobné konania Slovenskou advokátskou komorou posudzované ako disciplinárne previnenia, ale nikdy nie ako nemožné a v rozpore s § 39 Občianskeho zákonníka. Ani Občiansky zákonník s takýmto konaním (postúpením pohľadávky) výslovne nespája neplatnosť právneho úkonu. Pokiaľ by to tak bolo, zákon o advokácii by explicitne uvádzal, že postúpenia pohľadávok zo strany advokátov na tretie osoby sú neplatné od počiatku. Vzhľadom na doterajšiu rozhodovaciu prax NS SR v prípade, ak bola bez existencie zmluvy o poskytovaní právnych služieb udelená klientom plná moc advokátovi, vzniká tomuto právo na zaplatenie odmeny vo výške určenej vyhláškou o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb, a to vo výške paušálnej odmeny. V súvislosti s rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 4Obdo/78/2021 z 22. februára 2023, ktorým argumentoval odvolací súd, dovolateľ uviedol, že súd považuje za porušenie dobrých mravov otázku porušenia mlčanlivosti pri postúpení pohľadávky, ale nevyplatenie odmeny za vykonanú prácu považuje per analogiam za konanie v súlade s dobrými mravmi. Právo vlastníť majetok je garantované Ústavou SR a tomuto právu zodpovedá aj rozsah oprávnení ako napríklad previesť svoje nároky tretej osobe (ius disponendi), respektíve právo dedičov dediť (prechod práv). Vo vzťahu k čl. X mandátnej zmluvy dovolateľ poukázal na skutočnosť, že k tomuto ani nedošlo, nakoľko mandatár nepostúpil na tretiu osobu pohľadávku z mandátnej zmluvy, ale pohľadávku na tretiu osobu postúpila advokátska kancelária ako samostatný právny nárok za vykonané právne služby.

10. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. Širšie hľadisko pre rozhodovaciu prax všeobecných súdov je dané aj tým, že právna úprava mlčanlivosti advokáta a právna úprava ochrany bankového tajomstva sú vo svojej podstate veľmi podobné inštitúty. Zákon o bankách má definovaný procesný postup pri postúpení pohľadávok a zákon o advokácii takýto postup určený nemá. Dodržanie postupu pri postúpení pohľadávok podľa § 98 ods. 2 zákona o bankách prelomuje bankové tajomstvo. Nedodržanie neexistujúceho postupu v zákone o advokácii je sankcionované neplatnosťou. Oba inštitúty sú posudzované pri postúpení pohľadávky totožne, aj keď ich právna úprava daná zákonom je iná.

11. V čl. IV dovolateľ formuloval právne otázky, ktoré je podľa jeho názoru potrebné dovolacím súdom posúdiť a zodpovedať:

1. patrí advokátskej kancelárii odmena za zastupovanie na súde aj bez uzatvorenej zmluvy o poskytovaní právnych služieb;
2. môže faktoringová spoločnosť delegovať zastupovanie v súdnom konaní substitučnou plnou mocou na advokátsku kanceláriu, aj keď nie je podľa predpisov procesného práva oprávnená zastupovať na súde;
3. vykonala advokátska kancelária voči dlžníkom žalovaného platné právne úkony, t. j. podanie žaloby, zastupovanie, účasť na súdnych konaniach, podanie návrhov na exekúciu a pod.;
4. je možné odvodzovať nárok advokátskej kancelárie na zaplatenie trov právneho zastúpenia v súdnom konaní priamo od nároku faktoringovej spoločnosti (mandátna zmluva), ktorá nie je procesnoprávne spôsobilá takéto procesné úkony vykonať;

5. je ochrana mlčanlivosti medzi klientom a advokátom nadradená ochrane vlastníckeho práva;
6. mal procesne nespôsobilý mandatár (faktoringová spoločnosť) na základe mandátnej zmluvy (bod 23) možnosť uplatniť pohľadávku súdnou cestou, a teda zahájiť konanie pred súdom menom žalovaného;
7. ak mandatár nemal procesnú spôsobilosť zastupovať pred súdom, ako mohol naplniť mandátnu zmluvu v časti uplatnenia pohľadávky súdnou cestou a začatia súdneho konania (súd prvého aj druhého stupňa zhodne konštatovali a mali za preukázané, že toto možné je);
8. prečo súdy v konaniach o zaplatenie pohľadávky priznali trovy právneho zastúpenia advokátskej kancelárii a nie faktoringovej spoločnosti, keď táto bola oprávnená zahájiť a viesť súdne konanie (podľa rozhodnutia súdu prvého aj druhého stupňa);
9. bol mandatár oprávnený nechať sa substitučne zastúpiť iným advokátom podľa § 16 ods. 1 zákona o advokácii;
10. bol mandatár na základe § 26 ods. 5 OSP oprávnený procesne zastupovať žalovaného;
11. ak mandatár nebol oprávnený na procesné zastupovanie v súdnych konaniach, ako sa môže odmena za právne zastupovanie pre advokátsku kanceláriu odvíjať od mandátnej zmluvy, kde toto nijak upravené nebolo;
12. je v prípade likvidácie advokátskej kancelárie likvidátor oprávnený v plnom rozsahu realizovať svoje zákonné povinnosti a speňažiť majetok úpadcu, vrátane predaja pohľadávok;
13. je v prípade vyhlásenia konkurzu na majetok advokátskej kancelárie správca konkurznej podstaty oprávnený v plnom rozsahu realizovať svoje zákonné povinnosti a speňažiť majetok úpadcu, vrátane predaja pohľadávok;
14. nebudú v prípade realizácie postupu podľa bodov 12. a 13. dotknuté vlastnícke práva veriteľov, pokiaľ likvidátor, resp. SKP nebude môcť platne postúpiť pohľadávku ktorejkoľvek tretej osobe na voľnom trhu;
15. nebude obmedzený prístup záujemcov o kúpu pohľadávok od likvidátora, resp. SKP advokátskej kancelárie na voľný trh, resp. analogicky nebude dotknuté právo veriteľov na uspokojenie ich pohľadávok v dôsledku toho, že SKP, resp. likvidátor bude môcť realizovať ponuku na predaj pohľadávok len subjektom, ktoré sú viazané mlčanlivosťou;
16. nedôjde postupom podľa bodu 15. zo strany SKP, resp. likvidátora k obmedzeniu jedného zo základných princípov fungovania Európskej únie, t. j. práva realizovať pohyb kapitálu, teda majetku na voľnom trhu;
17. mohlo byť udeľovanie plnomocenstiev nevyhnutnou súčasťou mandátnej zmluvy, keď toto nebolo predmetom dojednania v mandátnej zmluve medzi faktoringovou spoločnosťou a bankou, pričom faktoringová spoločnosť nemala zákonné oprávnenie na súdne vymáhanie pohľadávok;
18. nie je v rozpore s inštitútom singulárnej sukcesie (postúpenia pohľadávky) požadovať súhlas dlžníka vo forme zbavenia mlčanlivosti advokáta, ktorý postupuje pohľadávku;
19. je možné porušenie hmotnoprávnej a procesnoprávnej rovnosti účastníkov sporového konania v dôsledku existencie povinnosti advokáta (alebo jeho právneho nástupcu v dôsledku cesie) na rešpektovanie mlčanlivosti podľa § 23 ods. 1 zákona o advokácii za konanie v rozpore s dobrými mravmi.

12. Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP dovolateľ v čl. V uviedol, že možnosť posúdenia otázky aktívnej vecnej legitímácie účastníka konania ako procesnej normy je predmetom preskúmania zo strany dovolacieho súdu, rovnako ako aj ostatných právnych otázok, na ktoré nedali odpovede rozhodnutia súdu prvého a druhého stupňa. Vo vzťahu k posudzovaniu vecnej legitímácie žalobca poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo/192/2004 a ďalej uviedol, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (I. ÚS 105/2006, III. ÚS 330/2013, 4Cdo/3/2019, 8Cdo/152/2018, 5Cdo/57/2019) alebo prekvapivosťou rozhodnutia vtedy, keď dovolací súd vydá rozhodnutie, ktoré nebolo možné na základe zisteného skutkového stavu veci predvídať, čím bola účastníkovi odňatá možnosť právne a skutkovo argumentovať vo vzťahu k otázke, ktorá sa s ohľadom na právny názor odvolacieho súdu javila ako významná pre jeho rozhodnutie, či rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.). Napadnuté rozhodnutie vo veci nepriznania účastníkovi právo byť účastníkom konania, ako aj nevyriešenie základného právneho problému procesných plnomocenstiev

podľa žalobcu determinuje jeho postavenie vo sfére procesného postavenia, ale aj hmotnoprávneho nároku na plnenie. Postupom súdu došlo k porušeniu práva na spravodlivý súdny proces, rozhodnutie je nepreskúmateľné okrem iného aj preto, lebo žalobca je vo výroku súdneho rozhodnutia označený neurčito, bez označenia právnej formy alebo identifikačného čísla, resp. zápisu v zozname občianskych združení.

13. Dovolateľ sa opakovane na viacerých miestach v dovolaní zaoberá otázkou platnosti postúpenia pohľadávky banky na tretiu osobu, ktorá nie je bankou a v tej súvislosti sa venuje výkladu a aplikácii ustanovenia § 92 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o bankách“). Podľa dovolateľa je otázkou zásadného právneho významu tá, že právna úprava zákona o advokácii neobsahuje ustanovenie o nemožnosti postúpenia pohľadávok pod sankciou neplatnosti. V závere dovolania vo vzťahu k odôvodneniu rozsudku odvolacieho súdu uvádza všeobecné požiadavky na odôvodnenie súdnych rozhodnutí (čl. X) a v čl. XI vytýka odvolaciemu súdu, že neodôvodnil vecnú správnosť rozhodnutia súdu prvej inštancie, ale pomohol si rozsudkom NS SR, ktorý nie je prameňom práva a že sa súdy nižšej inštancie nevenovali právnomu vzťahu procesného plnomocenstva, ale bez ďalšieho si osvojili konštrukciu mandátnej zmluvy.

14. Žalovaný vo vyjadrení k dovolaniu zo dňa 29.1.2024 navrhol, aby dovolací súd dovolanie žalobcu ako neprípustné odmietol, nakoľko neobstoí ani jeden z uplatnených dovolacích dôvodov a žalobca ani neformuluje dostatočne určito žiadnu dovoláciu právnú otázku, ktorá je podľa § 432 ods. 2 CSP esenciálne nevyhnutná na odôvodnenie dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP.

15. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala včas strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť a na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 CSP) uvádza nasledovné.

16. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorým nemožno napadnúť každé rozhodnutie odvolacieho súdu. Výnimočnosti tohto opravného prostriedku zodpovedá právna úprava jeho prípustnosti v Civilnom sporovom poriadku. Súvisí to s tým, že právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým zákonným obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je nepochybne tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Dovolanie aj podľa novej právnej úpravy nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu.

17. Z ustanovenia § 419 CSP vyplýva, že proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Z citovaného ustanovenia *expressis verbis* vyplýva, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, tak takéto rozhodnutie nemožno úspešne napadnúť dovolaním. Prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu dovolacieho súdu prípustné, sú taxatívne vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené zákonné predpoklady, za ktorých sa môže dovolacie konanie uskutočniť, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (III. ÚS 474/2017 a I. ÚS 438/2017).

18. Úspešné uplatnenie dovolania je vždy nevyhnutne podmienené primárnym záverom dovolacieho súdu o prípustnosti dovolania a až následným sekundárnym záverom týkajúcim sa jeho opodstatnenosti.

19. Podľa § 447 písm. c) CSP dovolací súd odmietne dovolanie, ak smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné.

20. Podľa § 447 písm. f) CSP dovolací súd odmietne dovolanie, ak nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi alebo ak dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až 435.

K namietanej vade zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP.

21. Dovolanie žalobcu napriek svojmu rozsahu (24 strán) neobsahuje štruktúrovanú argumentáciu osobitne ku každému dovolaciemu dôvodu, ale ide o veľmi nesúrodý a na niektorých miestach zmätočný text s častým opakovaním rovnakej argumentácie. Za aplikácie princípu materiálneho prístupu k dovolaniu však vo vzťahu k uplatňovanému dôvodu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP možno vyabstrahovať dôvody, v ktorých má podľa dovolateľa táto vada spočívať, a teda po obsahovej stránke dovolanie napĺňa dikciu § 431 ods. 2 CSP.

22. Podľa § 420 písm. f) CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

23. Pre záver o prípustnosti dovolania v zmysle § 420 CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že došlo k vade vymenovanej v tomto ustanovení; rozhodujúcim je výlučne zistenie (záver) odvolacieho súdu, že k dovolateľom vymedzenému dôvodu zmätočnosti skutočne došlo.

24. Dovolací súd uvádza, že pre uplatnenie dovolacieho dôvodu podľa § 431 CSP a pre naplnenie prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP je nevyhnutné kumulatívne splnenie troch zákonných znakov, ktorými sú i) nesprávny procesný postup súdu, ii) tento nesprávny procesný postup znemožnil strane sporu realizovať jej patriace procesné práva a zároveň iii) intenzita tohto zásahu dosahovala takú mieru, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

25. Dovolateľ v dovolaní namietal porušenie práva na spravodlivý proces v dôsledku nepreskúmateľnosti a prekvapivosti napadnutého rozhodnutia a súčasne pod vadu zmätočnosti zahrnul aj posúdenie otázky aktívnej vecnej legitímácie účastníka konania ako procesnej normy. Pokiaľ prekvapivosť rozhodnutia odvodzuje dovolateľ od odlišného posúdenia otázky aktívnej vecnej legitímácie odvolacím súdom, k tomu je potrebné uviesť, že z odôvodnenia napadnutého potvrdzujúceho rozhodnutia je zrejmé stotožnenie sa odvolacieho súdu so záverom súdu prvej inštancie o nedostatku pasívnej vecnej legitímácie, čo samo osebe zakladá dôvod na zamietnutie žaloby, a teda v tomto smere nemožno hovoriť o žiadnej prekvapivosti rozhodnutia odvolacieho súdu. Preskúmanie vecnej legitímácie, či už aktívnej alebo pasívnej, je imanentnou súčasťou každého súdneho konania, pričom súd vecnú legitímáciu skúma vždy aj bez návrhu a aj v prípade, že ju žiaden z účastníkov konania nenamietal (pozri rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 2Cdo/205/2009 z 29. júna 2010), kde zistenie nedostatku vecnej legitímácie má za následok zamietnutie žaloby. Odlišný záver vo veci posúdenia otázky aktívnej vecnej legitímácie oproti jej posúdeniu súdom prvej inštancie bol výsledkom iného právneho posúdenia odvolacím súdom, ktoré však bolo v plnej miere založené na súdom prvej inštancie zistenom skutkovom stave a dovolací súd pri jeho ustaľovaní vychádzal z rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Obdo/78/2021 z 22. februára 2023. Použitie rozhodnutia, ktoré bolo najvyššou súdnou autoritou v systéme všeobecných súdov vydané až v priebehu konania, nezakladá dovolateľom tvrdenú nepredvídateľnosť. Práve naopak, poznanie a prihliadanie na rozhodovaciu prax najvyšších súdnych autorít nepochybne prispieva k naplneniu princípu právnej istoty.

26. Posudzovanie aktívnej vecnej legitímácie nie je otázkou procesnoprávnou, ako sa mylne domnieva dovolateľ, a teda nejde o aplikáciu procesných noriem spadajúcu pod § 420 písm. f) CSP. Zamietnutie žaloby v dôsledku absencie vecnej legitímácie, či už aktívnej alebo pasívnej, je vždy výsledkom hmotnoprávneho posúdenia predmetu sporu a nejde o nepriznanie práva účastníkovi byť účastníkom konania, ako uvádza dovolateľ, nakoľko v takom prípade by bolo výsledkom zastavenie konania pre nedostatok procesných podmienok, čo však nezodpovedá danému prípadu.

27. Na to, aby sa niekto stal účastníkom konania, netreba, aby bol účastníkom hmotno-právneho vzťahu, o ktorý v konaní ide; stačí, ak podá žalobu (v takom prípade sa stáva žalobcom) alebo aby bola

proti nemu podaná žaloba (v takom prípade sa stáva žalovaným). Či však bude žalobca v spore úspešný, závisí od toho, či je účastníkom hmotno-právneho vzťahu, z ktorého vyvodzuje žalobou uplatnený nárok. Pre označenie stavu vyplývajúceho z hmotného práva, kedy je jeden účastník subjektom práva a účastník na opačnej procesnej strane subjektom povinnosti, ktoré sú predmetom konania, sa v občianskom procesnom práve užíva pojem vecná legitímácia. Z hľadiska posúdenia vecnej legitímácie nie je rozhodujúce, či a na základe čoho sa určitá fyzická alebo právnická osoba len subjektívne cíti byť účastníkom určitého hmotno-právneho vzťahu, ale vždy iba to, či účastníkom objektívne je alebo nie je. Nedostatok aktívnej vecnej legitímácie znamená, že ten, kto o sebe tvrdí, že je nositeľom hmotno-právneho oprávnenia (žalobca), nie je nositeľom toho hmotno-právneho oprávnenia, o ktoré v konaní ide; o nedostatok pasívnej vecnej legitímácie ide naopak vtedy, ak ten, o kom žalobca tvrdí, že je nositeľom hmotno-právnej povinnosti (žalovaný), nie je nositeľom hmotno-právnej povinnosti, o ktorú v konaní ide. (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo/192/2004)

28. Ako irelevantnú dovolací súd vyhodnotil i námietku dovolateľa týkajúcu sa neurčitého označenia žalobcu vo výroku súdneho rozhodnutia. Súdne rozhodnutie predstavuje celok tvorený záhlavím, výrokovou časťou, odôvodnením a poučením, pričom žalobca je riadne označený v záhlaví napadnutého rozhodnutia a vo výrokovej časti preto nie je potrebné opätovne toto označenie uvádzať.

29. Námietku dovolateľa týkajúcu sa nedostatočnosti odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu vyhodnotil dovolací súd ako neopodstatnenú, nakoľko odôvodnenie vykazuje všetky zákonom vyžadované náležitosti v zmysle § 393 CSP. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že odvolací súd svoje rozhodnutie neodôvodnil podľa očakávaní dovolateľa, ale len to, že ho neodôvodnil objektívne uspokojivým spôsobom, čo nie je tento prípad. Zároveň platí, že odvolací súd nemusí dať v odôvodnení svojho rozhodnutia odpoveď na všetky odvolacie námietky uvedené v odvolaní, ale len na tie, ktoré majú pre rozhodnutie o odvolaní podstatný význam, ktoré zostali sporné alebo na ktoré považuje odvolací súd za nevyhnutné dať odpoveď z hľadiska doplnenia dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktoré je predmetom skúmania v odvolacom konaní (II. ÚS 78/2005). Odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane, ale spolu s odôvodnením rozsudku súdu prvej inštancie, nakoľko obidve rozhodnutia predstavujú jeden celok, ako to vyplýva aj z ustálenej judikatúry ústavného súdu (napr. II. ÚS 78/2005, III. ÚS 264/2008, IV. ÚS 372/2008, IV. ÚS 350/2009, IV. ÚS 489/2011). Tento právny názor zahŕňa aj požiadavku komplexného posudzovania všetkých rozhodnutí všeobecných súdov (tak súdu prvej inštancie, ako aj súdu odvolacieho), ktoré boli vydané v priebehu príslušného súdneho konania.

30. Odvolací súd pri rozhodnutí o potvrdení rozsudku súdu prvej inštancie okrem ustanovenia § 387 ods. 1 CSP aplikoval aj ustanovenie § 387 ods. 2 CSP. Svoje závery formuloval dostatočne určitým a zrozumiteľným spôsobom, z odôvodnenia sú zreteľne zrejmé jeho myšlienkové úvahy a odôvodnenie spĺňa zákonnú požiadavku náležitého a presvedčivého odôvodnenia. Dovolací súd v odôvodnení rozsudku odvolacieho súdu a ani v odôvodnení rozsudku súdu prvej inštancie nezistil ani iné prípadné logické nedostatky alebo rozpor v jednotlivých záveroch súdu. V tomto smere nezistil nesprávnosť a nezákonnosť procesného postupu odvolacieho súdu z hľadiska dodržania limitov daných úpravou civilného sporového konania pre zachovanie pravidiel spravodlivého súdneho procesu. Konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca späťnosť rozhodnutia odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozhodnutím súdu prvej inštancie vytvára organickú (kompletizujúcu) jednotu.

31. Dovolací súd poukazuje na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. I. ÚS 130/2024-67 z 29. februára 2024, podľa ktorého „Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03). Aj podľa Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) súdne rozhodnutia musia v dostatočnej miere uvádzať dôvody, na

ktorých sa zakladajú (García Ruiz c. Španielsku z 21.1.1999). Judikatúra ESLP nevyžaduje, aby na každý argument strany bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Georiadis c. Grécko z 29.5.1997, Higgins c. Francúzsko z 19.2.1998). Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva aj povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi na vykonanie dôkazov strán s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (II. ÚS 410/06, Kraska c. Švajčiarsko z 29.4.1993).“

32. Vo vzťahu k dovolateľom namietanému nezdôvodneniu vecnej správnosti rozsudku súdu prvej inštancie dovolací súd poukazuje na skutočnosť, že odvolací súd v bodoch 20., 21. svojho odôvodnenia deklaroval plné stotožnenie sa s dôvodmi súdu prvej inštancie vedúcimi k záveru o absencii pasívnej vecnej legitímácie. Odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu tvorí spolu s odôvodnením rozsudku súdu prvej inštancie jeden celok, pričom súd prvej inštancie v bodoch 76., 77., 78., 79., 80., 81., 82., 83., 84., 85., 86., 87., 88., 89., 90., 91., 92., 93., 94., 95., 96. svojho rozsudku presvedčivo a zrozumiteľne zdôvodnil svoj záver o nedostatku pasívnej vecnej legitímácie a v tomto smere zodpovedal všetky pre vec podstatné otázky týkajúce sa nielen mandátnej zmluvy, ale aj procesných plnomocenstiev. Dôvody súdu prvej inštancie odvolací súd v bodoch 22., 23., 24. doplnil o ďalšie skutočnosti a tento jeho procesný postup je plne súladný s dikciou § 387 ods. 2 CSP. V bodoch 25., 26., 27., 28., 29., 30., 31. odôvodnenia odvolací súd zrozumiteľným spôsobom zdôvodnil svoje oproti súdu prvej inštancie rozdielne právne posúdenie otázky aktívnej vecnej legitímácie, ku ktorému dospel v intenciách rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Obdo/78/2021 z 22. februára 2023 a oprel ho o ustanovenia, ktoré boli použité aj pri rozhodovaní vecí súdom prvej inštancie (§ 39, § 525 ods. 2 Občianskeho zákonníka a § 23 ods. 1 zákona o advokácii). Bližšie ho zdôvodnil v bodoch 30., 31., kde konštatoval neplatnosť postúpenia pohľadávky na žalobcu z dôvodu jej postúpenia na subjekt bez povinnosti mlčanlivosti a bez zbavenia mlčanlivosti klientom. V bode 33. odôvodnenia sa odvolací súd vysporiadal s námietkou odvolateľa ohľadom tvrdeného rozporu konania žalovaného so zásadami poctivého obchodného styku a v bode 34. sa vyjadril k námietke odvolateľa týkajúcej sa dobrých mravov. Keďže posudzovanie vecnej legitímácie je imanentnou súčasťou každého súdneho konania a jej absencia, či už na strane žalobcu alebo na strane žalovaného vedie vždy bez ďalšieho k zamietnutiu žaloby, rozsudok odvolacieho súdu v spojení s rozsudkom súdu prvej inštancie poskytuje v danom prípade stranám sporu zrozumiteľné odpovede na podstatné otázky vedúce k zamietnutiu žaloby súdom prvej inštancie a k následnému potvrdeniu vecnej správnosti takéhoto rozhodnutia súdom odvolacím. Odvolací súd svoje závery formuloval dostatočne určitým a zrozumiteľným spôsobom a odôvodnenie jeho rozhodnutia je kompaktné bez akýchkoľvek zjavných alebo iných identifikovateľných rozporov.

33. Vzhľadom na uvedené (viď body 25., 26., 27., 28., 29., 30., 31., 32. vyššie) dovolací súd konštatuje, že konanie pred odvolacím súdom nebolo poznačené označenou vadou zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP.

K prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

34. Podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

35. Podľa § 432 ods. 1 CSP dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci.

36. Podľa § 432 ods. 2 CSP dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

37. O tom, či je daná prípustnosť dovolania, rozhoduje dovolací súd výlučne na základe dôvodov uvedených dovolateľom. Pokiaľ dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z ustanovenia § 421 ods. 1 CSP, má viazanosť odvolacieho súdu dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) kľúčový význam v tom zmysle,

že posúdenie prípustnosti dovolania v tomto prípade závisí od toho, ako dovolateľ vysvetlí, konkretizoval, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia dovolateľom označenej právnej otázky a že ide o prípad, na ktorý sa vzťahuje ním uvedené zákonné ustanovenie. V dôsledku viazanosti odvolacieho súdu uplatneným dovolacím dôvodom, neskúma dovolací súd správnosť napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo/235/2016 z 13. júla 2017).

38. Dôvod prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP predpokladá, že právnu otázku dovolací súd doposiaľ neriešil a je tu daná potreba, aby dovolací súd ako najvyššia súdna autorita takúto otázku (t. j. právne posúdenie veci odvolacím súdom, s ktorým dovolateľ nesúhlasí) vyriešil. Zároveň platí, že právna otázka, ktorú má dovolací súd vo svojom rozhodnutí riešiť, musí byť rozhodujúca (kľúčová) pre rozhodnutie vo veci samej. To znamená, že dovolací súd nemôže riešiť hypotetické otázky, ktoré nemajú, resp. v ďalšom konaní nemôžu mať vplyv na meritórne rozhodnutie, a ani akademické otázky, ktoré nemajú vôbec súvis s rozhodovaným sporom (k tomu vid' napr. 3Obdo/28/2018 a 3Obdo/64/2018). To znamená, že musí ísť o právnu otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním, teda o právnu otázku rozhodujúcu pre rozhodnutie vo veci samej. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej nevedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Cdo/189/2018 z 26. marca 2019).

39. Ústavný súd Slovenskej republiky v náleze sp. zn. I. ÚS 336/2019 z 9. júna 2020 (zverejnenom v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky pod č. 22/2020) vyslovil, že „Najvyšší súd sa pri posudzovaní dovolacej právnej otázky nemôže zamerať len na jednu vetu, ktorú dovolateľ prípadne v dovolaní označí ako právnu otázku, a izolovať sa od toho, ako je vymedzený dovolací dôvod. Právna otázka podľa § 421 CSP a dovolací dôvod (nesprávne právne posúdenie) podľa 432 CSP sú „spojené nádoby“, preto najvyšší súd nemôže posudzovať prípustnosť dovolania striktnie len na základe toho, ako dovolateľ túto prípustnosť formálne vymedzil na konkrétnom riadku svojho podania. Je potrebné brať do úvahy aj dovolací dôvod, vyabstrahovať z neho právnu otázku podľa § 421 CSP a až následne možno posúdiť, (a) či od tejto otázky záviselo napadnuté rozhodnutie a (b) či ide o otázku, ktorá naplní niektoré z písmen a) až c) v § 421 ods. 1 CSP. Teda na jednej strane je potrebné pokúsiť sa autenticky porozumieť dovolateľovi - jeho textu ako celku, ale na druhej strane nedotvárať vec na úkor procesnej protistrany. Nie je úlohou najvyššieho súdu „hádať“, čo povedal dovolateľ, ale ani vyžadovať akúsi dokonalú formuláciu dovolacej otázky.“.

40. V uznesení sp. zn. IV. ÚS 644/2021 zo 14. decembra 2021 (zverejnenom v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky pod č. 113/2021) ústavný súd konštatoval, že „V prípade dovolania podaného pre právne posúdenie veci môže byť jeho prípustnosť založená na viacerých dôvodoch, t. j. na odklone od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, na neexistencii dovolacej praxe, resp. na rozdielnosti tejto praxe, keďže dovolací súd nie je viazaný konkrétne označenými dôvodmi prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 CSP. Zákonom ustanovený spôsob vymedzenia dovolacích dôvodov pre nesprávne právne posúdenie (§ 432 CSP), resp. pre existenciu väd zmätočnosti (§ 431 CSP) korešponduje s tým, že ide vo svojej podstate o rozdielne dovolacie dôvody, ktoré možno uplatniť pri rôznych namietaných pochybeniach popri sebe (I. ÚS 643/2017). Pokiaľ dovolateľ označí len jeden z nich, nemôže dovolací súd sám vykonať dovolací prieskum aj z hľadiska dôvodov prípustnosti dovolania zakladajúcich sťažovateľom neoznačený dovolací dôvod.“.

41. Podľa § 442 CSP je dovolací súd viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd, tzn. skutkové zistenia a odvolacím súdom ustálený skutkový stav nemôžu byť predmetom dovolacieho prieskumu vzhľadom na citované ust. § 442 CSP a viazanosť odvolacieho súdu skutkovým stavom zisteným odvolacím súdom. Dovolací súd nie je oprávnený sám vykonávať dokazovanie, preto nie je oprávnený ani nižšími súdmi vykonané dokazovanie prehodnocovať (vid' aj 3Obdo/12/2022).

42. V prvom rade je potrebné uviesť, že dovolateľ formuloval 19 otázok, ním označených ako právne,

bez toho, aby pri nich jednotlivo zdôvodnil ich kľúčový význam pre rozhodnutie odvolacieho súdu a zároveň bez toho, aby akýmkoľvek spôsobom konfrontoval ich konkrétne právne posúdenie odvolacím súdom s právnym názorom, ktorý považuje za správny a ktorý by podložil relevantnou právnou úpravou. Napriek snahe dovolacieho súdu o autentické porozumenie dovolateľovi z dovolania nie je možné ani žiadnym spôsobom vyextrahovať dôvody, ktoré dovolateľa v prípade ktorejkoľvek z 19 formulovaných otázok viedli k uplatneniu dôvodu prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP, t. j. v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu doposiaľ neriešená právna otázka. Dovolanie vo vzťahu k uplatnenému § 421 ods. 1 písm. b) CSP postráda v súvislosti s jednotlivými formulovanými 19 právnymi otázkami explicitné vymedzenie jednak ich zásadného významu pre napadnuté rozhodnutie a jednak toho, v čom vidí dovolateľ nesprávnosť právneho posúdenia týchto konkrétnych právnych otázok odvolacím súdom a aké právne posúdenie považuje za správne samotný dovolateľ, t. j. aplikáciu ktorých zákonných ustanovení dovolateľ považuje za nesprávnu a aké právne posúdenie na základe konkrétnych zákonných ustanovení vzťahujúcich sa na predmet sporu považuje naopak ku konkrétnym jednotlivým otázkam za správne. Dovolanie teda napriek svojej rozsiahlosti nespĺňa v požadovanej miere základnú požiadavku vyplývajúcu z ustanovenia § 432 CSP. Ani pri aplikovaní materiálneho prístupu k obsahu dovolania nemôže dovolací súd za dovolateľa jeho argumentáciu dotvárať, nakoľko by tým došlo k nepripustnému zásahu do procesných práv druhej sporovej strany.

43. Z dovolania je zrejmá nespokojnosť s výsledkom sporu nepriaznivým pre dovolateľa, čo však samo osebe bez relevantnej dovolacej argumentácie prípustnosť dovolania nezakladá. V dovolacej argumentácii dokonca chýba aj jasné rozlíšenie argumentov vzťahujúcich sa k pasívnej vecnej legitímácii a argumentov vzťahujúcich sa k aktívnej vecnej legitímácii, čo boli dve základné otázky hmotnoprávneho charakteru, zodpovedanie ktorých viedlo k záveru o potrebe zamietnutia žaloby. Z obsahu dovolania je možné vo vzťahu k pasívnej vecnej legitímácii vyabstrahovať predovšetkým namietanie skutkových záverov, ku ktorým súd prvej inštancie dospel na základe vykonaného dokazovania, avšak bez akejkoľvek relevantnej právnej argumentácie zo strany dovolateľa, ktorú by bolo možné podradiť pod dôvod prípustnosti dovolania v zmysle § 421 CSP. Vo vzťahu k aktívnej vecnej legitímácii je z dovolania zrejmý nesúhlas dovolateľa s aplikovaním záverov vyplývajúcich z rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Obdo/78/2021 z 22. februára 2023, keď dovolateľ skôr preferuje použitie rozhodnutí najvyššieho súdu, ktoré boli založené na aplikácii § 92 ods. 8 zákona o bankách.

44. V snahe porozumieť dovolateľovi v rámci prípustných a druhú stranu sporu nepoškodzujúcich limitov dovolací súd práve v polemike dovolateľa súvisiacej s aktívnou vecnou legitímáciou vidí istý náznak právnej argumentácie, ktorú možno priradiť k otázkam pod č. 5., 18. a 19. formulovaným dovolateľom v čl. IV, pričom na inom mieste dovolania dovolateľ uvádza, že otázkou zásadného právneho významu je tá, že právna úprava zákona o advokácii neobsahuje ustanovenie o nemožnosti postúpenia pohľadávok pod sankciou neplatnosti. V tomto smere však rozhodne neobstojí uplatnený dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Ide o otázky čiastkového charakteru vo vzťahu k právnej otázke podstatného významu pre napadnuté rozhodnutie, a to k otázke platnosti postúpenia pohľadávky predstavujúcej odmenu za právne služby advokátom nezbaveným povinnosti mlčanlivosti ako postupcom na postupníka, ktorý je subjektom nepodliehajúcim povinnosti mlčanlivosti podľa zákona o advokácii. Táto právna otázka však bola v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu vyriešená práve rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Obdo/78/2021 z 22. februára 2023, na ktorý poukázal odvolací súd a ktorý bol po vyhlásení dovolaním dotknutého rozhodnutia odvolacieho súdu aj zverejnený v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR č. 4/2023 pod číslom 54/2023 s právnou vetou „Postúpenie pohľadávok advokáta, ktoré vznikli v súvislosti s poskytovaním právnych služieb podľa zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii na osobu, na ktorú sa nevzťahuje povinnosť mlčanlivosti advokáta, odporuje zákonu o advokácii v zmysle § 525 ods. 2 Občianskeho zákonníka v spojení s § 23 ods. 1 zákona o advokácii. Zmluva o postúpení pohľadávok vzniknutých advokátovi za poskytovanie právnych služieb podľa zákona o advokácii na tretiu osobu, neviazanú povinnosťou mlčanlivosti advokáta, je podľa § 39 Občianskeho zákonníka neplatným právnym úkonom, ak nebol advokát povinnosti mlčanlivosti klientom zbavený.“.

45. Citované judikované rozhodnutie v plnej miere poskytuje odpovede nielen na základnú právnu otázku

vo vzťahu k platnosti/neplatnosti zmluvy o postúpení pohľadávky za obdobných skutkových okolností, ale súčasne aj odpovede na podstatný obsah dovolateľom formulovaných čiastkových otázok. Najvyšší súd pri posúdení nastolenej právnej otázky v rozhodnutí R 54/2023 zdôraznil nutnosť prihliadnutia a neopomenutia vzájomného prepojenia významu a účelu § 39 a § 525 ods. 2 Občianskeho zákonníka vo vzájomnej spojitosti s § 23 ods. 1 zákona o advokácii a uviedol, že „Povinnosť mlčanlivosti predstavuje jeden zo základných princípov advokácie, pričom ide o právo klienta, ktoré musí byť rešpektované ako súčasť ústavného práva na spravodlivý súdny proces a ochranu súkromia. Teda povinnosť mlčanlivosti advokáta predstavuje právo klienta a nemôže byť svojvoľne porušovaná. V danom prípade je potrebné konštatovať, že postúpeniu pohľadávok týkajúcich sa vyplatenia odmeny za poskytovanie právnych služieb na základe zmluvy o poskytovaní právnych služieb, v ktorých je veriteľ (advokát) viazaný povinnosťou mlčanlivosti o dôverných informáciách získaných od klienta, okrem iného, zahrňujúcu aj informácie o klientovi samotnom (napr. identita klienta, informácie o vzniku a výške odmeny, spôsob, rozsah a obsah vykonaných úkonov právnej pomoci a celkovo všetky informácie, ktorých zverejnenie si klient neželá a nie sú verejne dostupné), bráni samotný osobitný zákon, a to zákon o advokácii v § 23 ods. 1, ktorý ukladá povinnosť advokáta zachovávať mlčanlivosť.“ Dovolací súd sa v tejto súvislosti vyjadril tiež k ustanoveniu § 92 ods. 8 zákona o bankách a k absencii ustanovenia zakazujúceho postúpenie pohľadávky v zákone o advokácii, keď uviedol, že „...nemožno súhlasiť s uplatnenou argumentáciou žalobcu, že nedodržanie povinnosti mlčanlivosti nemá vplyv na platnosť zmluvy o postúpení pohľadávky, a že zákon o advokácii, na rozdiel od zákona o bankách neobsahuje osobitné hmotnoprávne podmienky pre platnosť postúpenia. Dovolací súd na vyvrátenie uvedeného tvrdenia opätovne poukazuje na znenie § 525 ods. 2 OZ, ktoré vyslovene obmedzuje postupiteľnosť tých pohľadávok, ktorých postúpenie by odporovalo zákonu v spojení s § 39 OZ, ktorý stanovuje neplatnosť právneho úkonu, ak svojím obsahom odporuje zákonu. Rovnako sa nedá prisvedčiť ani právnej argumentácii žalobcu spočívajúcej v tom, že zákon o advokácii nezakazuje postúpiť jeho pohľadávku na zaplatenie odmeny za poskytnutie právnych služieb, resp. neustanovuje osobitné podmienky, ktoré je potrebné splniť, aby pohľadávku postúpiť možné bolo. Podľa dovolacieho súdu osobitnou podmienkou, ktorá bráni postúpiť pohľadávku na zaplatenie odmeny za poskytnutie právnych služieb je práve povinnosť zachovania mlčanlivosti v zmysle zákona o advokácii.“

46. V tomto smere je bez akejkoľvek relevancie argumentácia dovolateľa, ktorou naznačuje potrebu analogického posudzovania aktívnej vecnej legitímácie podľa ním označených rozhodnutí týkajúcich sa aplikácie a výkladu ustanovenia § 92 ods. 8 zákona o bankách, nakoľko ide o rozhodnutia vychádzajúce z úplne iných skutkových okolností súvisiacich s postúpením pohľadávky a naproti tomu rozhodnutie najvyššieho súdu publikované pod R 54/2023 je rozhodnutím priamo aplikateľným na danú kauzu. Jeho existencia a použitie odvolacím súdom v napadnutom rozhodnutí zároveň vylučuje aj prípustnosť prípadne uplatnených dovolacích dôvodov podľa § 421 ods. 1 písm. a), písm. c) CSP, ktoré však v danom prípade dovolateľom ani explicitne uplatnené neboli.

47. Ako už dovolací súd uvádzal vyššie, posudzovanie vecnej legitímácie je imanentnou súčasťou každého súdneho konania a jej absencia, či už na strane žalobcu alebo na strane žalovaného vedie vždy bez ďalšieho k zamietnutiu žaloby. Z toho vyplýva, že dovolacím súdom konštatovaná regulárnosť záveru odvolacieho súdu o nedostatku aktívnej vecnej legitímácie na strane žalobcu súčasne vo svojej podstate zakladá bezpredmetnosť posudzovania ďalších dovolateľom naznačených aspektov daného prípadu a z toho dôvodu sa dovolací súd nezaoberal bližším rozborom v dovolaní formulovaných otázok z pohľadu ich možnej skutkovej, hypotetickej alebo akademickej povahy.

48. Na základe vyššie uvedeného dospel dovolací súd k záveru, že konanie pred odvolacím súdom nebolo poznačené namietanou vadou zmätočnosti uvedenou v ustanovení § 420 písm. f) CSP a prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP daná nie je, pričom dovolanie ani neobsahuje vymedzenie dovolacích dôvodov spôsobom zodpovedajúcim dikcii § 432 ods. 1, ods. 2 CSP, v dôsledku čoho najvyšší súd dovolanie žalobcu odmietol podľa ustanovenia § 447 písm. c), f) CSP ako dovolanie bez vymedzenia dovolacích dôvodov spôsobom uvedeným v § 431 až 435 smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné.

49. O nároku na náhradu trov konania rozhodol dovolací súd podľa § 453 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP tak, že úspešnému žalovanému priznal voči žalobcovi nárok na náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100 %.

50. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.